
Jegłowa, st. 2, gm. Przeworno, woj. wałbrzyskie, AZP 88-29/5

Informator Archeologiczny : badania 32, 21-22

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Badania wykopaliskowe przeprowadzili prof. dr hab. Z. Bagniewski i mgr M. Masojć (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowała Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Przebadano powierzchnię 1 ara.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Miedzi w Legnicy.

JEGŁOWA, st. 2, gm. Przeworno, woj. wałbrzyskie, AZP 88-29/5

- obozowisko kompleksu Duvensee-Komornica (mezolit)
- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Jarosława Bronowickiego, doktoranta Uniwersytetu Wrocławskiego. W badaniach i opracowaniu brał udział mgr Dariusz Bobak. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Badaniami objęto obszar 45 m².

Stanowisko Jegłowa 2 położone jest po wschodniej stronie Wzgórz Strzelińskich, na krawędzi pagóra kemowego, ściętego od strony północnej przez potok Jegłówka. Badania ratownicze w 1998 roku były rozszerzeniem sondaży z 1996 roku. Po zdjęciu humusu, którego miąższość wynosiła około 30 cm, badania prowadzono metodą planigraficzną, notując położenie poszczególnych zabytków w obrębie metrów kwadratowych.

W trakcie eksploracji metra E0-3 na głębokości ok. 40 cm natrafiono na obiekt archeologiczny w postaci zaciemnienia kolistego kształtu o średnicy około 40 cm. W jego wypełniku stwierdzono dużą ilość węgla drzewnych, przepalonych kamieni oraz zabytków krzemiennych ze śladami działania ognia. Profil jamy był kształtu półkolistego, o głębokości do 30 cm. Obiekt najprawdopodobniej należy uznać za pozostałości paleniska.

W trakcie prac przeprowadzonych na stanowisku pozyskano łącznie 1006 zabytków krzemiennych, 35 fragmentów ceramiki (związanej z kulturą pucharów lejkowatych) oraz 35 wyrobów z kryształu górskiego. Wśród wyrobów krzemiennych wyróżnić należy:

1. Rdzenie. Znalaziono 24 okazy. Przeważają wśród nich okazy jednopiętowe oraz ze zmienioną orientacją. Jeden z rdzeni, pochodzący z warstwy humusu wykonany został z importowanego krzemienia czekoladowego.

2. Półsurowiec. Wyróżniono 136 wiórów i 487 odłupków. Wśród wiórów największą grupę stanowią okazy pochodzące z rdzeni jednopiętowych, wśród odłupków te z nieokreślonym układem negatywów na stronie górnej.

3. Odpady produkcyjne. W grupie tej wyróżniono 6 rylczaków, 1 rylcowiec oraz 74 nieokreślone okruchy.

4. Narzędzia. Do grupy tej zaliczono 61 artefaktów. Przeważają wśród nich zbrojniki. Wśród drapaczy wyróżniono 8 okazów. Większość drapaczy (6 sztuk) reprezentują formy krótkie, wykonane z odłupków. W grupie rylców wyróżniono 4 okazy. Pozostałe narzędzia to: 2 ciosaki, przekłuwacz oraz 24 wióry i odłupki retuszowane, w tym jeden z krzemienia czekoladowego.

Na szczególną uwagę zasługują wyroby z kryształu górskiego, które wystąpiły na stanowisku w Jegłowej w znacznej liczbie. Wśród nich wyróżnić można zarówno nieobrobiony półsurowiec jak i artefakty, reprezentujące wszystkie fazy eksploatacji: rdzenie, półsurowiec, narzędzia oraz odpady.

Wśród materiałów pozyskanych na stanowisku w Jegłowej zdecydowanie przeważa element mezolityczny. Elementy neolityczne, związane z kulturą pucharów lejkowatych, reprezentowane są przez ceramikę, i ewentualnie niewielką ilość półsurowca krzemiennego.

Kulturowo inwentarz należy uznać za związany z tradycją kompleksu Duvensee-Komornica. Wskazuje na to obecność charakterystycznych dla tego kręgu zbrojników, do których należą: krępe rozwartokątne trójkąty, półksiężyce, półtylczaki typu Komornica czy tylczaki typu Stawinoga. Brak trapezów wskazuje na przedatlantycki wiek materiału. Jednocześnie liczna obecność drobnych form wiórkowych: tzw. trójkątów pieńkowskich czy trójkątów z retuszem trzeciego boku każe umieścić zbiór w schyłkowej fazie okresu borealnego, lub, mimo braku trapezów, w okresie atlantyckim. Nie można wykluczyć także kilku faz zasiedlenia stanowiska Jegłowa 2 w mezolicie; niestety, szczątkowo zachowane nawarstwienia kulturowe nie pozwalają na całkowite wyjaśnienie tego problemu.

Badania przeprowadzone na stanowisku w Jegłowej pozwoliły stwierdzić, iż relikty osadnictwa pradziejowego zachowane są jedynie w szczątkowej formie. Wskazuje na to zarówno niewielka miąższość warstwy kulturowej, jak i nieczytelność układu horyzontalnego zabytków. Do zniszczenia stanowiska przyczyniły się przede wszystkim trwające do dziś prace rolnicze oraz wywołane przez nie procesy stokowe a także powódź, która miała miejsce w lipcu 1997 roku.

Materiały znajdują się w Instytucie Archeologii PAN we Wrocławiu.

Badania powinny być kontynuowane.

Kliszów, st. 3, gm. woj. rzeszowskie, AZP 95-70/24- patrz: wczesna epoka żelaza

Klonówka, st. 7, gm. Starogard Gdański, woj. gdańskie, AZP 19-44/6- patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

KOZIOŁ, st. 10, gm. Kolno-Turośl, woj. łomżyńskie, AZP 31 – 74

- obozowisko kultury komornickiej (mezolit)
- ślady osadnictwa średniowiecznego

Ratownicze badania wykopaliskowe przeprowadziła mgr Hanna Pilcicka-Ciura (Archeologiczne Badania Naukowe „TOPÓR”). Finansowane były przez PSOZ.

Badany obszar usytuowany jest w terasie nadzalewowej doliny rzeki Pisy. Przebadano łącznie 3 ary powierzchni stanowiska. Odkryto nieliczne (zniszczone) ślady osadnictwa pradziejowego i historycznego. Pozyskano materiał krzemienny i ceramiczny.

Kraków-Stare Miasto, st. 1, gm. Kraków-Śródmieście, woj. krakowskie, AZP 102-56/5- patrz: wczesne średniowiecze

Kraków-Stare Miasto, st. 2, gm. Kraków-Śródmieście, woj. krakowskie, AZP 102-56/6-patrz: wczesne średniowiecze

Łacha, st. 4, gm. Turośl, woj. łomżyńskie, AZP 31-73-- patrz: neolit

Malnie, st. 3(14), gm. Gogolin, woj. opolskie, AZP 93-37/71(78)- patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Michałów-Piaska, gm. Wąchock, woj. kieleckie, AZP 80-66- patrz: paleolit

Nowy Dworek, st. 7, gm. Świebodzin, woj. zielonogórskie, AZP 53-14/7-patrz: wczesne średniowiecze

Ojców - Jaskinia Łokietka, gm. Skała, woj. krakowskie, AZP 99-55/22-patrz: paleolit

Radgoszcz, st. 15, gm. Międzychód, woj. gorzowskie, AZP/47-18-patrz: paleolit